

Tiltakozzunk az erőszak ellen!

Megdöbbenve hallottam a hírt a rádióból, miszerint meggyilkolták az ismert szegedi mestert és családját. A hír annyira megrázó és felháborító egyben, hogy minősítése lehetetlen.

Viszont tenni kellene valamit!

Tiltakozni a mindinkább elterjedő erőszak ellen!

Arra kérem tehát szegedi polgártársaimat, hogy tömegesen vegyünk részt a temetésen, és némán, pusztá megjelenésünkkel tiltakozzunk az erőszak ellen.

A kezdeményezést városi polgárként teszem, ezért kérem a nevem elhallgatását, hogy ebben a belpolitikailag kényes időszakban ne kötődjön ez egyetlen szervezethez sem.

Egy olvasó

(Név és cím a szerkesztőségben)

Óvatosság

(Folytatás az 1. oldalról.)

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányságon dr. Salgó László ezredes, megyei főkapitány a lépcsőn lejjövet, felöltözve közli: – Egyelőre nincs mondanivalóm. Dolgozunk.

Dr. Németh Károly százados, sajtószóvivő valamivel bőbeszédűbb: – Az Országos Rendőr-főkapitányság a nyomozáshoz minden szakmai jellegű segítséget megad. Magáért a nyomozásért a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság a felelős. Hangsúlyozom: mindent elkövetünk a tettesek kézrekerítésére.

Dugonics tér

A Z. Nagy-féle cukrászda zárva. Amint a szomszédos kapubejárat alá tévedek, újfent

igazoltatnak mindenkit. Anyja neve, lakhelye stb...

Miután túlvan e formáságon, az épület egyik lakója, J. S. nyugdíjas, elmondja véleményét a szomszédos Z. Nagy családról:

– Minden reggel 5 órakor már fény volt az üzletben, mindahányan dolgoztak, a gyerekek nyáridőben itt játszottak, szaladgáltak, s lassan-lassan befogták őket is. Meg vagyok dőbbenve a hír hallatán. Bár csak közsző viszonyban voltunk, elismertem munkájukat. Édesapja halála után, úgy négy-öt éve nyitotta meg Z. Nagy Bálint itt az üzletet. A forgalmát irigyelhettk?

A másik szomszédban fodrászműhely üzemel.

– A lehető legjobb viszonyban voltunk. Az iparos-szolidaritás jegyében – mondja az egyik borbély. –

■ Lemészárolták Z. Nagy cukrászt és családját

■ Amerikai módszer – magyar viszonyok

Négyes gyilkosság a Bárka utcában

A rendőrség lezárta a helyszínt. (Fotó: Nagy László)

Telefonálók

A férfi nem akarja megnevezni magát. A rendőrséget sem fogja hívni – figyelmeztet. Szövege szerint: – Vasárnap éjjel egy óra után a Híd utcai Laguna bár előtt veszekedőkre lettem figyelmes. Négy fekete sísapkás, fekete dzsekis, farmernadrágos, a magyart törve beszélő fiatal gyözködte egy

piros Wartburgot vezető hasonkorú kollégájukat, az azonban nem állt kötélnek. Kijelentette: „Veletek oda nem megyek”. A rádióban hallottam a Z. Nagy-esetet. Akkor – északa – kevés híján telefonáltam a rendőrségnek, de a társaság gyorsan eltűnt. Gyanús számomra ez az eset.

A hölgy kárpátaljai származású, ma már magyar állam-

polgár. Nevét nem közölte, mondanivalója azonban közérdekű lehet: – Kis tételben adtam el Ukrajnából származó pörkölt kávé a Z. Nagy családnak. Úgy észleltem, hogy nagyobb tételben is vásároltak ukránoktól, vagy onnan származóktól.

A szegedi önkormányzati képviselő nem nevezi meg magát, kilétét azonban kizárásos alapon sejtethetjük. Felhíborodtan kommentálja a Z. Nagy-esetet: – Észrevettem, hogy a szerb hadsereg fiatal katonái, civilként, egy-egy autóbusszal, olyan 50 márkás apanázzsal Szegedre járnak vásárolni. Ki a megmondhatója, hogy közben mire kaphatók?

Egy lista utóélete, avagy kakukktojás és fekete pont

Az újságírók jóindulatához nem férhet kétség. A szerzett információk alapján egy adott időpontban bátoríthatnak bizonyos rangsor felállítására. Ezt tette az 1993. áprilisi (4. évfolyam 4.) számában a Magyarországi Cash-Flow című

gazdasági magazin. A Csongrád megyei összeállításból megtudhattuk, hogy ilyen szubjektív rangsor alapján kik a legjobb ügyvédek, a legnagyobb adózók, a legjobb menedzserek, a legnagyobb nettó árbevételű vállalkozások, még azt is megtudhattuk, ki a legjobb parti Szegeden... A legjobb iparosok, az újságírók szerint, ABC-sorrendben (idéz- zük):

Czinner István

bördíszműves
Kroll Károly órás
Pósa György műszerész
Rubinfalvi Mihály lakatos
Z. Nagy Bálint cukrász

Az idézetet bezárva, elmerenghetünk e lista felett. Van közte egy kakukktojás, minden jel szerint a február 2-i (vagy későbbi) tárgyalás után a nevet közzétesszük. A tragikus viszont, hogy Z. Nagy Bálint neve mellé fekete pont kerül – amíg a rendőrség ki nem deríti a cukrász és családja gyilkosait.

Lehet, hogy legközelebb hasonló rangsorok felállításában a sajtó munkatársai rá lesznek kényszerítve, hogy a legjobb rendőrnnyomozókat is felsorolják?

P. S.

A Z. Nagy-legendenda

Aligha akad szegedi város-lakó, vagy idelátogató idegen, akinek ne csengene ismerősen a név: Z. Nagy cukrászda. Az iparoscsalád legenda lett Szegeden. Az ember már gyermekkorában tágra nyitott szemekkel figyelte Z. Nagyék vitrinjében a zserbókat, tortaszleteket, mákossüteményeket.

A családfát az idősebb Z. Nagy Bálint nyitotta meg. Lassan egy évtizede már nem ő méri fagylaltot a József Attila sugárúti apró cukrászdában: ma már csak receptjeiben, az általa kevert ízekben és a törzsvendégek emlékeztében él. Három gyermeke közül kettő lépett a nyomdokaiba, s folytatta a cukrászmesterséget. A József Attila sugárúton Rózsika fogadja a vendégeket, nélkülözhetetlen jobbkeze, Jutka lánya társaságában.

A két cukrásztestvér útja különvált: az ifjabb Z. Nagy Bálint a nyolcvanas évek végén nyitotta meg cukrászdáját. A Dugonics téri mester egy élelmiszerkémikus tudásával kísérletezett ki új ízeket. La-punknak nyilatkozta még tavaly előtt, hogy külföldön is minden cukrászdát végig járt, igyekezett ellesni a szakma fortélyait – édesszájú volt, saját beismerése szerint is. Idehaza örökösen a szakmai folyóiratokat bújtá: berendézéseit a legkorszerűbb, számítógép vezérlésű gépek közül választotta ki. Egyetemet sosem végzett, ám haladt a korral – s mesterségének professzorának tartották kollégái is.

Volt kitől örökölje a szakma szeretét. Édesapja Makón, Winkelhoffnál tanult, közel ötven esztendőig gyakorolta a mesterség fogásait. Az első Z. Nagy üzletet Szegeden nyitotta meg 1941-ben, miután a mestervizsgát letette. A volt Czékus cukrászdát vette először bérbe, a bíróság közelében lévő tejvízó helyén. A lánya Rózsika, nem sokkal később született. De idős Z. Nagy

Tegnap zárva maradt a Dugonics téri üzlet. (Fotó: Nagy László)

Z. Nagy Bálint így kínálta a fagylaltot. (Enyedi Zoltán archívumából)

Bálinthoz sem volt kegye a sors: jött a háború, behívták katonának. Tiszti szakácsként szolgált, a családdal végigjárták a fél országot: Kaposvár, Halas, Körmen voltak az életút következő állomásai.

Bejötték az oroszok, mindenki menekült, ők hazajöttek Szegedre. De amikor egykori cukrászdájukat meglátták, földbégőkezett a lábuk: más már kivette az üzletet. Sikertől megegyezniük, jött a társbérlet. Így evickélt lassan a család fölfelé. Az ötvenes években rendbehozták az üzletet: szép

faragott bútorokkal rendezték be. A cukrászda többek között a színészeknek is kedvenc helye lett: sokszor megfordult Z. Nagyéknál Inke László, Rajz János, Bessenyei Ferenc.

Néhány éve karácsonyi lapunkban idős Z. Nagy Bálint özvegye így emlékezett vissza a régi időkre:

„– A sok-sok munka ellenére boldogok voltunk, úgy éreztük egyenesbe kerültünk. Egy nyári hétfői napon – ez volt a pihenőnapunk – a papa bevásárolt és elment a család a gőzfürdőbe. Egyszer csak a telefonhoz hívnak bennünket, menjünk be a cukrászdába. Két férfi állt az ajtó előtt: lepecsételték, és elvették a kulcsainkat. Be se tehetjük oda a lábunkat: államosították az üzletet. A fölszereléseket, a szép bútorokat, még az élelmiszert sem vihettük ki onnan. A gyerekeket strák: bennmaradtak a kis kerékpárok is.

Hogy mit éreztünk? Az a legszörnyűbb háborús élményekhez hasonlatos. Bálintka azért augusztusban megszűletet.

Túléltek.”

A háborút igen, az államosítást igen.

A gyilkos golyókat nem...

■ Állambiztonsági beépülések a jogállamba

Nagymagyar suba alatt

Beszélgetés dr. Dornbach Alajossal, a Parlament alelnökével

■ Mi akadályozta eddig a magyar rendőrséget, hogy a szervezett bűnözés, például az olajmaffia elleni harcban eljusson a csúcspontig? Olaszországban nem is olyan régen kormányzati emberek és parlamenti képviselők piszkos kapcsolataira derült fény, s ezt generális változások, mondhatni lebukások követték.

– Az olajmaffiával kapcsolatos rendőrségi vizsgálatról nem vagyok hivatott nyilatkozni, nem is ismerem a részleteket. Hogy általában kormányzati szférát nem érintenek a leleplezett ügyek, ebből kétféle következtetést lehet levonni – szigorúan logikai alapon –, vagy azt, hogy abban a magasságban nincs mit leleplezni, vagy pedig, hogy valami miatt ott nem érvényesülnek a vizsgálati módszerek. Sehoh a világon nem lehet tudniillik kizárni, hogy a legfelsőbb szinten nincsenek visszaélések. Egy nemzetközi konferencián hallottakra utalva mondhatom, ahol generális társadalmi, gazdasági változások vannak, mint 1989 óta Magyarországon, ott szükségszerű az elbizonytalanodás. A rendőrség, a nyomozóhatóságok kezdetben nem tudták, hogy hol a helyük, ahhoz voltak hozzászokva az elmúlt évtizedekben, hogy a politika nagymértékben meghatározza tevékenységüket. A polgári demokráciákra jellemző, hogy a politika megnyilvánulását bizonyos területeken, például a bűnüldözésben, megakadályozzák.

■ Meg is fordíthatjuk a kérdést: megvan-e Magyarországon ma az a jogi háttér, hogy pusztán rendőri elhatározás kérdése legyen az ilyesfajta ügyek következetes felgöngyölítése.

– A jogi keretei mindenképpen megvannak. De ehhez társulnia kell egy erős társadalmi értékrendnek is. Legyen evidens mindenki számára, hogy egyes kérdésekben ne csak ott-hon dohogjon, hanem nyilvánosan is. A politikusokat akkor lehet rászorítani bizonyos normák maradéktalan tiszteletben tartására, ha tudják, hogy a közvélemény igen hatékonyan számon kéri őket. Magyarországon a társadalmi érdekér-

vényesítésnek és véleményformálásnak most alakulnak ki a lehetséges módjai. Az állampolgárok nagyobb hányada remélhetőleg már aszerint fog szavazni, hogy milyennek ítéli a jelöltet, s a szimpátiát félretéve, beszámoltatja végzett munkájáról. Fejlett polgári demokráciában nem is válhat valaki képviselőjelöltté addig, míg egyéb területeken be nem mutatkozott. És aki vét a szabályok ellen, vagy mulaszt, nem tesz eleget az elvárásoknak, ha apró dolgokban is, de megkerüli a törvényt, annak beláthatatlanul súlyos politikai következményei vannak számára: a politikai pályájától biztosan elbúcsúzzhat.

■ A rendőrség gyakran hivatkozik arra, hogy igen nehéz bizonyítékokat produkálnia, a testület részéről érezhető az igény a titkos vagy titkosszolgálati eszközökre. Alkalmazásuk a szakmai indoklásokat tekintve nagyobb hatékonyságot ígér, a társadalom „fehér oldalán” azonban a biztonságérzetet könnyen felválthatja az állambiztonság-érzet.

– Abban biztos vagyok, hogy a cél nem szentesíti az eszközt. Nem szabad korlátlan lehetőséget adni sem a rendőrség, sem mások, például a politikusok kezébe. A deklarált jó szándék kevés, a szabályozó rendszer a nagyon fontos. A nyilvánosságot semmilyen tekintetben nem lehet korlátozni.

A közvagyon kezelésében, a privatizációban például elfogadhatatlan, hogy bármelyik nyugati partner ehhez ragaszkodjék. Akkor menjen haza, ne hozza ide a tőkét. Éppen Nyugat-Európában elfogadhatatlan a suba alatti bonyolítás.

– A törvényben melyek lennének azok a titkos eszközök és módszerek, amelyek velünk, állampolgárokkal szemben alkalmazhatóak lennének?

– A fejlett polgári demokráciákban a telefonlehallgatás, a levélfelbontás ismert módszerek, de vannak már fejlettebb technikák is, és ezek borzasztóan veszélyesek, ha a hatóság ezekkel úgy bánhat, hogy nem érvényesül egy külső szerv szigorú kontrollja. Egy nyugat-európai nyomozóhatóság például saját döntése alapján soha nem rendelheti el alkalmazásukat. És még így is történnek visszaélések. A szervezett bűnözés, az állam biztonságát veszélyeztető tevékenységek ellen az ilyen eszközöket is igénybe kell venni.

– A beépülés, az információk megfizetése, a kisebb bűncselekmények elnézése, ha az elkövető cserébe nagyobb halat akaszt a rendőrség horgára, mind-mind bekerülhet a testületi eszköz-tárba?

– Igen, ezek is módszerek. Ma, amikor a bűnözés a legfejlettebb technológiával vonul fel, ugyanazzal kell megjelen-nie az üldözőnek is, különben nem lesz hatékony. Úgy kell ezt elképzelni, ahogy a fegyvergyártás az ipar húzóágazata, úgy lohol, mindig csak a második helyen a bűnüldözés.

■ Sikerült-e alkalmassá formálnunk jogrendszerünket az európai összenövésre?

– Természetes, hogy a jogrendszer is csatlakozóvá, kompatibilissá kell tennünk, hogy az együttműködés minden szinten és területen megfelelő legyen, az új törvények megalkotásánál erre a szempont-ra is tekintettel kellett lennünk. Ez egyébként követelmény is velünk szemben a nyugati szervezetek részéről. Az elmúlt három évben a magyar törvényhozásban ez mind erőteljesebben érvényesült, ha vannak is mulasztásaink, nem olyan súlyosak.

Ö. J.